

(ร่าง) รายงานการประชุมคณะกรรมการกำกับทิศโครงการศูนย์วิชาการสร้างเสริมสุขภาพภาคใต้

ปีที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๒

วันพฤหัสบดีที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.

ณ ห้องจ๊ะบังติกอ โรงแรมซี.เอส.ปัตตานี อ.เมือง จ.ปัตตานี

กรรมการผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นพ.วีระพันธ์ สุพรรณไชยมาตย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	ประธานกรรมการ
๒. ผศ.ดร.ลักขณา เต็มศิริกุลชัย	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๓. นพ.รัฐพล เตรียมวิชานนท์	ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	กรรมการ
๔. นายสุรพงษ์ พรหมเท้า	ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสุขภาพแห่งชาติ	กรรมการ
๕. พล.อ.ชินวัฒน์ แม้นเดช	ผู้แทนแม่ทัพภาคที่ ๔	กรรมการ
๖. พ.ท.ปรรณวิวัฒน์ ว่องวิษณุวงศ์	ผู้แทนแม่ทัพภาคที่ ๔	กรรมการ
๗. ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ	สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.อ.	กรรมการและเลขานุการ
๘. ดร.เพ็ญ สุขมาก	สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.อ.	ผู้ช่วยเลขานุการ
๙. นางสาวซูวาริ มอซู	สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.อ.	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายประดิษฐ์ นิใจไตรรัตน์	สำนักพัฒนาภาคีและวิเทศสัมพันธ์ สสส.
๒. ดร.ทพ.วิรัตน์ เอื้องพูลสวัสดิ์	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๒ สงขลา
๓. นายสมชาย ละอองพันธ์	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๒ สงขลา
๔. นายกรฤทธิ ชุมนุรักษ์	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๕. ภก.ประเวศ หมีดีเส็น	ศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบสต.)
๖. ภก.สัญญา ยี่อรั้น	เทศบาลนครยะลา
๗. ดร.สุกรี หลังปุเต๊ะ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จังหวัดปัตตานี
๘. นพ.มาหะมะ เมาะมูลา	โรงพยาบาลรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส
๙. นายประดิษฐ์ แดงนุ้ย	โรงพยาบาลสตูล
๑๐. นพ.มัชลิน ตะระ	โรงพยาบาลธารโต จังหวัดยะลา
๑๑. นายประเสริฐ ปือสาแม	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
๑๒. นายประสิทธิ์ แวงจุนา	โรงพยาบาลยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๑๓. นพ.อาหามัด จงสงศ์	โรงพยาบาลยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๑๔. นางสาวฮามี๊ะ หวันนุรัตน์	สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.อ.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งที่ประชุมทราบ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรัฐภูมิ ได้เสนอร่างรายงานการประชุมคณะกรรมการกำกับทิศทางโครงการ ศวสต.ปีที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ให้ที่ประชุมพิจารณาและรับรองรายงานการประชุมโดยไม่มีแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

๓.๑ การเตรียมงานสร้างสุขภาคใต้ ปี ๒๕๖๑

ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรัฐภูมิ กรรมการและเลขานุการ นำเสนอร่างกำหนดการงานสร้างสุขภาคใต้ ปี ๒๕๖๑ ใช้ชื่องาน “สร้างคน สร้างงาน สร้างสุข สานพลังที่ก้าวข้ามขีดจำกัดสู่สุขภาวะที่ยั่งยืน” การจัดงานมีเครือข่ายจากภาคประชาสังคม หน่วยงานราชการและกระทรวงสาธารณสุข และให้เครือข่ายด้านพัฒนาสุขภาพแห่งชาติเข้ามาสื่อสารพลังร่วมกัน แต่สิ่งที่พบคือ ข้อจำกัดภารกิจของแต่ละหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งทาง สสส.ก็ได้ทำงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพเชิงประเด็นเรื่องสื่อในพื้นที่ ทาง สปสช.ทำเรื่องกองทุนตำบล ทาง สข.ทำเรื่องธรรมนูญสุขภาพและงานสมัชชา คือ ทุกคนมีภารกิจ มีหน้างาน เวลาเดินไปด้วยกันจึงมีข้อจำกัด ซึ่งงานสร้างสุขที่จัดมาได้ 10 ปีแล้ว น่าจะก้าวข้ามขีดจำกัดเรื่องของการทำงาน งานสร้างสุขในปีนี้จะใช้ธีมงานว่า “ก้าวข้ามขีดจำกัด”

กำหนดการจัดงานสร้างสุขระหว่างวันที่ ๒๘ – ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เป็นการจัดงานสร้างสุขที่แตกต่างจากภาคอื่นที่เชิญเครือข่ายมาแลกเปลี่ยนกัน แต่งานของภาคใต้เป็นการประสานแนวคิดสมัชชาสุขภาพ ทำร่วมกับเครือข่าย คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) กระทรวงสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รูปแบบการจัดงานเหมือนงานสมัชชาสุขภาพ ให้ความสำคัญของการเทรนนิ่ง และเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้เป็นฐาน รูปแบบการจัดงานสร้างสุขปี ๒๕๖๑ มีการประชุมวิชาการระดับชาติเป็นการนำเสนอบทความงานวิจัย งานนโยบายสาธารณะ มีคนส่งบทความวิชาการเข้ามาประมาณ ๓๐ บทความ และยังพยายามให้เครือข่ายภาคประชาสังคมเขียนบทความงานวิชาการซึ่งมีทีมที่เลี้ยงลงไปช่วยถอดบทเรียนออกมาเป็นเนื้อหาเชิงวิชาการ อีกครั้งคนที่มานำเสนอบทความวิชาการก็ได้เรียนรู้การขับเคลื่อนงานกับเครือข่ายสุขภาพไปด้วย

นายประดิษฐ์ นิจไตรรัตน์ สำนักพัฒนาภาคีสัมพันธ์และวิเทศสัมพันธ์ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องการจัดเวทีในงานสร้างสุขภาคใต้ ปี ๒๕๖๑ เป็นการจัดเวทีระดับภาคให้ภาคีเครือข่ายเห็นภาพขององค์กรหรือโครงการ มีกิจกรรมที่หลากหลายและบูรณาการหลายภาคส่วน ทั้งในส่วนของเนื้อหาและกระบวนการจัดเวที ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานใน ศวสต.

ผศ.ดร.ลักขณา เตมศิริกุลชัย กรรมการ ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า รูปแบบของงานสร้างสุขภาคใต้ “โซว์ แชร์ เชื่อม” รวมทั้งภาคอีสาน ภาคเหนือ แต่ละภาคจะมีบทเรียนที่เกิดขึ้น ในส่วนภาคใต้ที่มีโอกาสได้มาร่วมงาน นอกจากโซว์ แชร์ เชื่อม แล้วยังมีการนำเสนองานเชิงนโยบาย จึงอยากเสนอกับ สสส. ให้เอาจุดเด่นที่เกิดจากการเรียนรู้จากการจัดงานทุกภาค เพื่อสร้างงาน โซว์ แชร์ เชื่อม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และได้กระจายไปทั่วภูมิภาค

นพ.วิระพันธ์ สุพรรณไชยมาตย์ ประธานคณะกรรมการ แจ้งที่ประชุมว่า เวทีประชุมหรือเวทีของ สสส. มีสถาปัตยกรรมกลุ่มซับซ้อนและมีเครือข่ายทำโครงการ สสส.นับถือเครือข่ายเป็นเพื่อนการเดินทาง เป็นผู้รับทุนที่ทาง สสส.ไม่มีองค์ความรู้มากพอที่จะทำงานเรื่องสุขภาพกับคนทุกระดับ ทุกศาสนา หรือคนต่างด้าวที่ทำงานชายแดน ซึ่งทาง สสส.หาวิธีการพัฒนาไปสู่สุขภาพและสิทธิ เป็นการทำงานเพื่อสร้างต้นแบบหรือวิจัยองค์ความรู้ เพื่อไปเติมช่องว่างที่ระบบราชการทำไม่ได้ เป็นการทำงานคู่ขนานกับระบบวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่เกิดขึ้นเมื่อ สสส. ได้ให้ทุน เช่น การประชุมร่วมกับภาควิชาการและภาคธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นงานเรื่องสุขภาพะ เรื่องคน เรื่องสิ่งแวดล้อม และระบบอาหารที่ไปหนุนการทำงานภาคประชาชน

นายกรฤทธิ ชุมนุรักษ์ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ แจ้งที่ประชุมว่า ทาง สช.ได้มีการพัฒนา งานในภาคใต้ ซึ่งมีคณะกรรมการพัฒนานโยบายสาธารณะในภาคใต้ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ การพัฒนานโยบายสาธารณะระดับจังหวัดจะเป็นเรื่องของการพัฒนาธรรมนูญสุขภาพระดับตำบลทำงานร่วมกับ สสส. ในพื้นที่ และงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพซึ่งทาง สช.ทำงานในระดับสมัชชามา ๑๐ ปี มองว่า กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะยังมีจุดอ่อน จึงนำเครื่องมือสมัชชาสุขภาพแห่งชาติเข้ามาใช้ในพื้นที่ทำงานของ ภาคใต้ ซึ่งมีต้นทุนเป็นเครือข่ายสมัชชาสุขภาพ ธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติ และมีเครือข่ายทำงานทั้ง สปสช. สสส. สิ่งที่ต้องทำต่อไป คือ การดึงเครือข่ายที่มีแนวร่วมให้มีความเชื่อมโยง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ เกิด การพัฒนาการเรียนรู้ยกระดับจากพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติการเข้าสู่นโยบายสาธารณะในพื้นที่ จึงได้ออกแบบเวที ร่วมกันในงานสร้างสุขภาคใต้ปี ๒๕๖๑ ให้มีช่วงของการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายทั้งของ สสส. และ สช. ในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ในวันที่ ๒๙ – ๓๐ มีนาคม มีโจทย์ในการพัฒนาศักยภาพและการ ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ แบ่งกลุ่มระดมความคิดเพื่อยกระดับการปฏิบัติการในพื้นที่ เช่น การยกระดับจาก พื้นที่ปฏิบัติการไปสู่การพัฒนาธรรมนูญในพื้นที่ ซึ่งมีพื้นที่เข้าร่วมอย่างน้อย ๑๐ พื้นที่ มีเครือข่ายประมาณ ๕๐ คน แต่ละพื้นที่จะใช้เครื่องมือพัฒนานโยบายสาธารณะ นี้เป็นทิศทางของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

ภก.สมชาย ละอองพันธ์ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๒ แจ้งที่ประชุมว่า งานสร้างสุขปี ๒๕๖๑ ส่วนของ สปสช.มีห้องย่อยประเด็นความมั่นคงทางสุขภาพ ทำเรื่องเชื่อมโยงกลไกการทำงานด้านสุขภาพ มี ๔ กลไก คือ ระดับเขตมีคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) ระดับจังหวัดมีสมัชชาสุขภาพ ระดับเวที และส่วนของกองทุน สำหรับในส่วนของกองทุนเป็นเรื่องความมั่นคง มีการชักชวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาคุยเรื่อง ของการติดตามมติครั้งที่แล้ว และการสร้างตัวข้อเสนอเรื่องการพัฒนาสุขภาพคนไทยร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้มีการ ทำงานเอาทุนในพื้นที่ เช่น กองทุนตำบล แม้แต่นโยบายกองทุน (กฎหมาย) เอาไปใช้ในการแก้ปัญหา

ในส่วนของงานนิทรรศการ มีการเตรียมนิทรรศการเรื่องกองทุน ได้คัดเลือกกองทุนตำบลที่มีการทำงานเรื่องสุขภาพมาร่วมงาน โดยสนับสนุนค่าเดินทางและค่าที่พัก ซึ่งมีผู้เข้าร่วมในนามของ สปสช.จากเขต ๑๑ และเขต ๑๒ ประมาณ ๑๓๐ คน

นพ.วิระพันธ์ สุพรรณไชยมาตย์ ประธานคณะกรรมการ ให้ข้อเสนอแนะต่อการทำงาน ศวสต. ในเวทีภูมิภาคเป็นเวทีที่คนเล็กคนน้อยได้มาซื้อปิ้งความรู้ มาซื้อความสุข และได้มาร่วมแสดงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ อันนี้คือเสน่ห์ของเวทีภูมิภาคทาง สสส.เองก็ต้องดูแลภาคีที่มาร่วมงานสร้างสุข “สร้างคน” มีหลักสูตรเทรนนิ่ง สร้างคนในพื้นที่และสร้างองค์ความรู้ สร้างความรู้ทางสุขภาพ เรียกว่า ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพที่ให้ชาวบ้านได้เทคนิค ทั้งเทคโนโลยี เทคนิคการสื่อสาร เทคนิคการออกแบบ ที่มีความชัดเจนให้ชาวบ้านได้รู้เรื่องสาธารณสุขในการหาวิธีการให้คนมีอายุยืนยาว แข็งแรง การจัดหาตัวชี้วัดในพื้นที่จริงออกมา ซึ่งฝากให้ทาง ศวสต.ช่วย สสส.ในการจัดหาตัวชี้วัดดังกล่าว

ทิศทางของงาน ศวสต.ในภาคใต้ สิ่งที่ต้องก้าวข้ามงานที่จะเดินไปข้างหน้าเรื่องสาธารณสุขต้องตอบโจทย์การจัดเวทีให้ได้ ในปีนี้จะขับเคลื่อนแผนปีหน้าจะทำให้ได้งานที่มั่นคง สำหรับงานที่ก้าวข้ามได้มองไปข้างหน้าได้ เรื่องความมั่นคงในพื้นที่ ในงานสร้างสุขต้องเพิ่มอะไรบ้างเพื่อตอบโจทย์สู่การก้าวข้ามในปีหน้า

ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อภาพรวมของงาน ศวสต.ในปีนี้มีงานวิชาการด้านการประเมินผลกระทบทางสุขภาพเพิ่มเข้ามา โดยสนับสนุนให้ทีมวิชาการจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และในส่วนของงานประเมินผลภาพรวมงานสร้างสุขภาพได้ปี ๒๕๖๑ ได้ให้ทีม ดร.นพ.วรสิทธิ์ ศรศรีวิชัย มารับงานประเมินและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลงานสร้างสุข

ดร.เพ็ญ สุขมาก ผู้ช่วยเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในงานประเมินของ ศวสต. ในปี ๑ ได้ตัวชี้วัดการประเมินที่เกิดจากเครือข่ายที่ทำงานในพื้นที่ ในปี ๒ ได้เพิ่มตัวชี้วัดโดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือ HIA เข้ามาใช้ในการประเมินโครงการโดยมีทีมวิชาการเป็นทีมประเมิน เพื่อตอบ impact ที่เกิดขึ้นจากการหนุนงาน ศวสต.ในพื้นที่และเครือข่ายที่ลงไปทำงาน ส่วนในงานสร้างสุขจะมีห้องย่อยที่ขับเคลื่อนข้อเสนอ ซึ่งมีนักวิชาการในพื้นที่ช่วยลงไปถอดบทเรียนและเขียนออกมาเป็นงานวิชาการ ในพื้นที่ได้ล่างประเด็นการจัดการสุขภาวะท่ามกลางวิกฤติความรุนแรงจะมี ผศ.ดร.ปรียา แก้วพิมล ทำงานร่วมกับสมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์สาธารณสุข เข้ามาช่วย

ดร.ทพ.วิรัตน์ เอื้องพูลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๒ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่องานสร้างสุขปี ๒๕๖๑ คนที่เข้าร่วมเวทีงานสร้างสุข ประเด็นสำคัญต้องมีส่วนร่วม ต้องก้าวข้ามงานที่ทำอยู่ให้มีโอกาสเชื่อมกัน งานที่ทำจะมีพลังและเครือข่ายมากขึ้น

นพ.วิระพันธ์ สุพรรณไชยมาตย์ ประธานคณะกรรมการ แจ้งที่ประชุมว่า ทาง สสส.ตั้งความหวังต่องาน ศวสต.ในพื้นที่ภาคใต้ ให้เป็นตัวช่วยของกระทรวงสาธารณสุขในการทำงานด้านสุขภาพ ทำงานร่วมกับเครือข่ายทาง สข.ทำเรื่องนโยบาย ทาง สปสช.ทำเรื่องเชิงรุกทางสุขภาพ เห็นบทบาทหน้าที่ร่วมกัน เพื่อต้องให้เกิด

ประสิทธิภาพความยั่งยืนของคน ซึ่งโครงการ ศวสต.ทำหน้าที่ตรงนี้ได้ดี ทำให้เห็นภาพการจัดการระบบสุขภาพ ในระดับชาวบ้าน สุขภาพ เทคโนโลยี และสวัสดิการ

พ.ท.ปรณวิวัฒน์ ว่องวิษณุวงศ์ ผู้แทนแม่ทัพคนที่ ๔ แจ้งที่ประชุมว่า ส่วนของงาน กอ.รมน. มีการดำเนินงานด้านความมั่นคงและได้มีส่วนร่วมทำงานกับ ศวสต. ทั้งนี้งานสุขภาวะเป็นงานเรื่องความมั่นคงและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ กอ.รมน.ดูแลภาพรวมของงานความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางสุขภาพ ความมั่นคงทางมนุษย์ และทรัพยากรธรรมชาติ

วาระที่ ๔ เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

๔.๑ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ศวสต. งวดที่ ๑

ดร.เพ็ญ สุขมาก ผู้ช่วยเลขานุการ นำเสนอผลการดำเนินโครงการ ศวสต. รูปแบบหลักของงานเป็นการพัฒนาภาคีเครือข่ายที่ทำงานด้านสุขภาวะในภาคใต้ ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และภาคประชาชนที่ทำงานเรื่องสุขภาวะในภาคใต้ ในส่วนงานยุทธศาสตร์เชิงนโยบายในขั้นแรกคือการยกระดับการปฏิบัติการในพื้นที่โดยให้เครือข่ายเป็นคนทำงาน ส่วนของ ศวสต.จะลงไปหนุนเสริมและพัฒนาศักยภาพให้เกิดเป็นแผนงาน/ยุทธศาสตร์ และสามารถบรรจุเข้าไปอยู่ในแผนของหน่วยงานได้ ยกตัวอย่าง งานระบบอาหารในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่สามารถยกระดับเข้าไปอยู่ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น

ประเด็นการทำงานในพื้นที่แบ่งเป็น ๔ โซน คือ โซนใต้บน ทำเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ด้านเด็กและเยาวชน การจัดการบุหรี การจัดการภัยพิบัติ โซนใต้กลาง ทำเรื่องระบบอาหารปลอดภัยในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดนครศรีธรรมราช โซนอันดามัน ทำเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติยกระดับเป็นแผนงานระดับยุทธศาสตร์ และโซนใต้ล่าง ทำเรื่องการจัดการสุขภาวะท่ามกลางวิกฤตความรุนแรง ทำงานร่วมกับ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. งานที่ทำร่วมกันในปีแรกได้พัฒนาศักยภาพแกนนำภูมิล้านนันbaruเพื่อให้เกิดการเขียนโครงการสุขภาวะที่ใช้งบประมาณของกองทุนตำบล ทำให้ได้รับการอนุมัติโครงการจากกองทุนตำบลจำนวน ๘ หมู่บ้าน ในส่วนของการแพทย์พหุวัฒนธรรมได้ร่วมกับศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบสต.) ทำให้ได้โรงพยาบาลที่ทำเรื่องการแพทย์พหุวัฒนธรรม ๕ โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลเทพา จ.สงขลา โรงพยาบาลสตูล จ.สตูล โรงพยาบาลยะหริ่ง จ.ปัตตานี โรงพยาบาลธารโต จ.ยะลา และโรงพยาบาลรือเสาะ จ.นราธิวาส

ส่วนของแผนงานกลางในโครงการ ศวสต.ได้พัฒนาระบบติดตามประเมินผลทางเว็บไซต์ สามารถเข้าไปดูกิจกรรมของเครือข่ายทั้งการทำรายงานและการใช้เงินเป็นข้อมูล real time ในส่วนแผนงานการสื่อสารข้อมูลสาธารณะมีทีมสื่อภาคใต้ขับเคลื่อนงานในเชิงนโยบาย

ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อการดำเนินงาน ศวสต.สรุปความก้าวหน้าการทำงานที่ผ่านมาของแต่ละโซน ดังนี้

- โชนใต้บน มีการพูดคุยกันระหว่างท่านผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ ๑๑ ร่วมกับ ผอ.สปสช. ทีม สสส. และเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อสร้างกลไก ๔ ระดับ คือระดับตำบล คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) กลไกระดับจังหวัด เครือข่ายสมัชชาสุขภาพของ สช. กลไกระดับเขต และกลไกของ สปสช. และ สช. ที่เข้าไปสนับสนุน ได้ทดลองทำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๒ อำเภอ คือ อำเภอคีรีรัฐนิคม และอำเภอบ้านนาสาร ประเด็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุ จังหวัดชุมพรทำเรื่องเหล่านี้ในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดนครศรีธรรมราชทำเรื่องปัจจัยเสี่ยงในเด็กและเยาวชน จังหวัดกระบี่ทำเรื่องบุหรี และจังหวัดระนองทำเรื่องแรงงานนอกระบบ เป้าหมายที่ตั้งไว้ใน ๒ ปีจะเห็นกระบวนการตัวแทนทั้ง ๔ ระดับ และเชื่อมโยงไปสู่ DHB และมีกลไกภาคประชาชนมากขึ้น

- โชนอันตมั้น ทำเรื่องทรัพยากรและการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- โชนใต้กลางที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดการทำงานขับเคลื่อนระบบยุทธศาสตร์อาหารในระดับจังหวัดร่วมกับสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นแกนหลักในการทำงานขับเคลื่อนเรื่องระบบบูรณาการอาหาร จังหวัดพัทลุงทำเรื่องการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ข้าวอินทรีย์ ทีมที่เข้ามาร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ทีมวิชาการจากวิทยาลัยภูมิปัญญา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

- โชนใต้ล่าง ได้ทำงานร่วมกับศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบสต.) เรื่องการแพทย์พหุวัฒนธรรม ทดลองทำใน ๕ โรงพยาบาล

ภก.ประเวศ หมดเส้น รองผู้อำนวยการศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบสต.) นำเสนอการดำเนินงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพในพื้นที่พหุวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในส่วนของงาน ศบสต.มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้นำศาสนา ภาคประชาชนและท้องถิ่น (ปอเนาะ วัด มัสยิดส่งเสริมสุขภาพ โรงครัวฮาลาล) และพัฒนาการดูแลสุขภาพผู้ไปประกอบพิธีฮัจย์

การทำงานใช้ศาสนาเชื่อมโยงเรื่องพหุวัฒนธรรม พัฒนาวัดให้เป็นวัดสุขภาวะในพื้นที่ และนำความเชื่อมาบูรณาการกับเรื่องของสุขภาพได้ เชื่อมโยงการทำงานกับโต๊ะอิหม่ามและโต๊ะครูในพื้นที่เพื่อเป้าหมายสุดท้ายคือเกิดสันติสุขภาวะการอยู่ร่วมกันอย่างเช่นในอดีตที่เป็นสังคมเอื้ออาทรและสุดท้ายพัฒนาไปสู่ศูนย์เรียนรู้สุขภาพวิถีชุมชน

ในส่วนของงานการดูแลสุขภาพผู้ประกอบพิธีฮัจย์ สามารถลดจำนวนผู้เสียชีวิตในช่วงไปประกอบพิธีฮัจย์ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยให้ความรู้กับผู้ไป การดูแลสุขภาพ ซึ่งอาจจะมีความเสี่ยงกับโรคอีโบล่า และเรื่องกรณีวัดวักซัน

เรื่องอาหาร “ฮาลาล” มีความพยายามทำเรื่องอาหารปลอดภัย ต้องฮาลาล ปลอดภัย และมีคุณค่า ทำทั้งโครงสร้างตั้งแต่โรงอาหาร โรงครัว เริ่มจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การพัฒนาระบบบริการสุขภาพการแพทย์พหุวัฒนธรรมใน ๕ จังหวัดภาคใต้ พัฒนาคู่มือและสุดท้ายได้วิธิตัดการจัดการระบบสุขภาพและชุดความรู้ใหม่ ๑ ชุด ที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริม รักษา ฟื้นฟู เป็นระดับตั้งแต่โรงพยาบาล รพ.สต. สาธารณสุขอำเภอ วัด ปอเนาะ นำไปขับเคลื่อนเรื่องของสาธารณสุขต่อยอดไปสู่ศูนย์

เรียนรู้เรื่องของสุขภาพ ที่สำคัญคือมีทุนผู้รู้ในพื้นที่ นำมาจัดการเรื่องของโรคเรื้อรัง การจัดการสุขภาพ ทำทั้งเชิงรับเชิงรุกตั้งแต่โรงพยาบาลไปจนถึงปลายน้ำที่วัด มัสยิด ปอเนาะ ต้องทำให้มีต้นทุนที่มีครัวอาหารปลอดภัย มีโรงพยาบาล มีชุมชนหมู่บ้าน สร้างวัฒนธรรมสุขภาพ พัฒนาการให้มีความรู้เรื่องในการดูแลสุขภาพ นำร่องใน ๕ โรงพยาบาล สุดท้ายได้ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการดูแลสุขภาพ เป็นภาพลักษณ์ที่ดีกับหน่วยงาน เป็นภาพลักษณ์ที่ดีกับหน่วยงาน สุดท้ายชาวบ้านได้ใช้ความรู้ ในส่วนของงานชาวบ้านจะเรียกว่า **บอ.มอ.กิตอ** เราเป็นที่รักของชาวบ้าน

๔.๒ นำเสนอการดำเนินงานระบบบริการสุขภาพในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดย ๕ โรงพยาบาล

๔.๒.๑ โรงพยาบาลสตูล จังหวัดสตูล ทำโครงการเรื่องส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพแม่และเด็ก คัดเลือกกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องดูแลเรื่องนี้เป็นที่เลี้ยงลงไปให้คำแนะนำคนในหมู่บ้าน โครงการเมนูส่งเสริมสุขภาพ ตัดปัญหาค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ที่เป็นเกาะ ในการส่งเสริมสุขภาพใช้หลักความเชื่อจากจิตวิญญาณมีการนิมนต์พระให้ขึ้นมาที่หอด และมีกิจกรรมให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่วงการถือศีลอดในเดือน รอมฎอนของศาสนาอิสลาม การจัดทำโรงครัวฮาลาลต้นแบบ และการจัดโซนอาหารปลอดสารพิษ เกิดเป็นตลาดนัดซื้อขายอาหารและผักที่ปลอดภัยในโรงพยาบาล

๔.๒.๒ โรงพยาบาลธารโต จังหวัดยะลา จัดตั้งสภามีการประชุมไตรมาสละ ๑ – ๒ ครั้ง มีทั้งหมด ๕ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ โรงพยาบาลธารโต สาธารณสุขอำเภอ ตัวแทนจากวัฒนธรรมอิสลามและพุทธ ส่วนที่ ๒ ตัวแทนจากท้องถิ่น ส่วนที่ ๓ ผู้นำศาสนาพุทธ ส่วนที่ ๔ ผู้นำศาสนาอิสลาม และส่วนที่ ๕ ฝ่ายวิชาการที่มาจากคนในชุมชน สภามีหน้าที่พัฒนาชีวิตและระบบสุขภาพ ในอำเภอธารโตมีคนนับถือศาสนาอิสลาม ๘๐ เปอร์เซ็นต์ จึงมีการจัดช่วงเวลาพระฉันเพลไว้ในโรงพยาบาล ในศาสนาอิสลามทำเรื่องอาหารฮาลาล สุดท้ายการพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นเรื่องการแก้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่และสภาพสังคมที่ย่ำแย่ อันนี้คือสิ่งที่ต้องคิดต่อ

๔.๒.๓ โรงพยาบาลยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี แนวคิดเรื่องสุขภาพ มีทิศทางการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการเชิญตัวแทนจากหน่วยงานทุก ส.เข้ามาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ และการสร้างศักยภาพคนทำงานให้เกิดขึ้นในโรงพยาบาล

๔.๒.๔ โรงพยาบาลรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ในอำเภอรือเสาะมีคนนับถือศาสนาอิสลาม ๗๐ เปอร์เซ็นต์ และพุทธ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ จัดทำโครงการอาหารปลอดภัย การลดสูบบุหรี่ เพื่อแก้ไขปัญหาโรคเรื้อรังที่เกิดขึ้น ที่ผ่านมาสรางให้เกิดโมเดลในพื้นที่ชุมชนสุขภาพในพื้นที่ที่มีวัดและมัสยิด สร้างจิตวิญญาณทางจิตใจ และการทำงานร่วมกับชุมชนในพื้นที่เสี่ยง การลดอุบัติเหตุในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในโรงพยาบาล

๔.๒.๕ โรงพยาบาลเทพา จังหวัดสงขลา การดูแลสุขภาพผู้ป่วยเรื่องพหุวัฒนธรรม มีงานวิจัยในพื้นที่ในมิติอิสลาม มีกระบวนการในพื้นที่ และมีความเชื่อคนในพื้นที่ที่เข้าใจผิดกันระหว่างสองศาสนา เมื่อได้งบประมาณ

โครงการมาจึงเป็นโอกาสดีที่จะสร้างความเข้าใจและขยายกลุ่มคนมาทำงานร่วมกัน มีโครงการดูแลคนไข้โรคเรื้อรังในระยะสุดท้ายด้านจิตวิญญาณ และการดูแลสุขภาพให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมให้ประชาชนดูแลสุขภาพได้ถูกต้อง

ภก.ประเวศ หมัดเส็น รองผู้อำนวยการศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบสต.) สรุปรายการดำเนินงานด้านระบบบริการการแพทย์หัตถ์วัฒนธรรม การทดลองทำเรื่องนี้ใน ๕ โรงพยาบาลโดยมีทุนกำลังคนอยู่แล้ว ได้ชุดความรู้จากพื้นที่ เกิดต้นแบบการดูแลสุขภาพในพื้นที่หัตถ์วัฒนธรรม ได้ภาคีเครือข่าย และสุดท้ายได้สันติภาพ **การก้าวข้ามเรื่องสุขภาพ**

ผศ.ดร.ลักขณา เตมศิริกุลชัย กรรมการ ให้ข้อความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการแพทย์หัตถ์วัฒนธรรม เสนอว่าให้ทาง ภก.ประเวศ หมัดเส็น เป็นเจ้าภาพหลัก ในส่วนของโรงพยาบาลที่นำเสนอมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน หากสรุปบทเรียนแล้วทำเป็นเอกสารจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันขึ้น จึงฝากทาง ภก.ประเวศ หมัดเส็น จัดทำให้มีคู่มือและการสังเคราะห์ขึ้น เพื่อให้เห็นว่าแต่ละที่มีจุดเด่นในเรื่องอะไร เช่น ระบบบริการสุขภาพ และในระยะยาวทางกระทรวงสาธารณสุขน่าจะสนับสนุนงบประมาณลงมาในเรื่องนี้ ในประเด็นที่สองเรื่องโซเซียล สิ่งที่ทำให้เรื่องฮารอมเป็นข้อจำกัดที่น่ากังวลในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ คือ เรื่องการฉีดวัคซีน

ดร.ทพ.วิรัตน์ เอื้องพูลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๒ ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อว่า ในพื้นที่หัตถ์วัฒนธรรมใช้เรื่องของสุขภาพเป็นเครื่องมือในการใช้พื้นที่สาธารณะที่เป็นจิตวิญญาณ เช่น ในโรงพยาบาลธารโตที่ส่วนใหญ่เป็นคนอิสลามแล้วจะอย่างไรให้เกิดการดูแลคนทุกข์ด้วยให้เป็นพื้นที่ทางจิตวิญญาณ ในส่วนของ สปสช.จะเข้าไปเสริมมิติการทำงานต่อปัญหาความเชื่อที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับบริการฉีดวัคซีน

นพ.รัฐพล เตรียมวิชานนท์ กรรมการ ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในสังคมที่ทำงานมีความเชื่อเรื่องผีปอบ ผีฟ้า ตรงนี้เป็นบริบทคล้ายตะวันตก หรือเรียกว่าคนไข้ที่มีปัญหา ตรงนี้น่าจะมีคนในพื้นที่ให้ความเข้าใจต่อการบริการ และชวนกลุ่มคนเหล่านี้มาสรุปบทเรียนร่วมกัน

นพ.วีระพันธ์ สุพรรณไชยมาตย์ ประธานคณะกรรมการ สรุปรายการประชุมในครั้งนี้ ในมิติเรื่องการบริหารจัดการ ช่วงที่ได้พัฒนาเรื่องการแพทย์หัตถ์วัฒนธรรม มีความคิดว่าทาง ดร.เพ็ญ สุขมาก ได้เห็นผลของโครงการที่เป็นส่วนสำคัญการขับเคลื่อนงานไปสู่ระบบ เห็นความร่วมมือของพื้นที่ การทำงานร่วมกันทั้งโครงการ ศวสต. สสส.และกระทรวงสาธารณสุข มีโครงสร้างที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ที่เป็นการสร้างเวทีสุขภาพให้มาคุยร่วมกัน สุดท้ายนำไปสู่เรื่องของสุขภาพ

ปิดประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น..

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวฮามีดี๊ะ หวันนุรัตน์)

ผู้ตรวจสอบรายงานการประชุม

(นางสาวเพ็ญ สุขมาก)